

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет психології
Кафедра педагогічної та вікової психології

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

Методика викладання психології у закладах вищої освіти

підготовки освітнього ступеня **Магістр**
спеціальності **053 Психологія**
освітньо-професійної програми **Психологія**

Луцьк – 2023

Силабус освітнього компонента «Методика викладання психології у закладах вищої освіти», підготовки Освітнього ступеня Магістр, галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія за освітньо-професійною програмою Психологія

Розробник: Іванашко О.Є., канд. психол. наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми: (проф. Гошовський Я.О.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри педагогічної та вікової психології

протокол № _1_ від _30 серпня_ 2023 р.

Завідувач кафедри: (підпис) (проф. Гошовський Я.О.)

© Іванашко О.Є., 2023 р.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо-наукова/освітньо-творча програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни Навчальний план 2023 р.
Денна форма навчання	05 Соціальні та поведінкові науки 053 Психологія Психологія, II Магістр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 210 / 7		Рік навчання __1__
		Семестр __1-ий
		Лекції 52 год.
		Практичні (семінарські) 54год.
		Лабораторні ____ год. Індивідуальні ____ год.
ІНДЗ/ Професійно-орієнтоване завдання: €	Самостійна робота 96 год.	
	Консультації 8 год.	
	Форма контролю: екзамен	
Мова навчання	українська	

II. Інформація про викладача (- ів)

III Іванашко Оксана Євгенівна

Науковий ступінь кандидат психологічних наук

Вчене звання доцент

Посада доцент кафедри педагогічної та вікової психології

Контактна інформація e-mail: Ivanashko.Oksana@vnu.edu.ua

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

Консультації середа 13.30-14.30

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента

До програми освітнього компонента «Методика викладання психології у закладах вищої освіти» розділи, що дозволяють узагальнити теоретичні та практичні знання з методики викладання психології у освітніх навчальних закладах і є результатом теоретичних узагальнень попередніх і сучасних наукових досягнень психології навчання, методики навчання і практики педагогічної діяльності. Зміст методики викладання психології передбачає з'ясування основних тенденцій у викладанні різних дисциплін психологічного профілю, що дозволило б мінімізувати інтелектуальні та фізичні затрати для досягнення максимального результату. Водночас, проводиться ретроспектива на традиції вивчення психології у закладах освіти та задаються нові параметри організації навчання з

метою формування ключових компетентностей особистості в умовах закладу вищої освіти. Також розглядаються дистанційні технології навчання, принципи роботи системи дистанційного навчання. Психологічні аспекти роботи викладача зов, як організатора взаємодії в педагогічному процесі. Компетентності, які охоплюють нові ролі (професії) в системі вищої освіти: коуч; ментор; тьютор; фасилітатор; едвайсер.

Освітній компонент з методики викладання психології – це система лекційних та практичних занять, індивідуальної (ІНДЗ) й самостійної роботи здобувачів освіти (СРС), консультацій, іспиту, вихідного інформаційного забезпечення, яка побудована на основі таких принципів: 1) достовірності інформації; 2) системності викладу матеріалу, який призначений для використання в педагогічній діяльності; 3) встановлення міждисциплінарних зв'язків; 4) планомірної взаємодії суб'єктів навчального процесу (викладачів і здобувачів освіти). Такий підхід є можливим на основі поєднання лекційної інформації з практичними вправами семінарських занять, практичними заняттями та самостійною підготовкою здобувачів освіти зі спеціально розроблених питань.

2. Пререквізити: Загальна психологія, Вікова психологія, Соціальна психологія, Психологія мотивації та емоцій, Психологія особистості, Педагогічна психологія, Спеціальна психологія та методика педагогічно-корекційного тренінгу, Методика викладання психології, Тьюторинг і психологічний супровід в соціальних інституціях. Педагогічна практика, Психологія депривації, Психологія особистісної події.

Постреквізити: Психодизайн навчальної і професійної діяльності, Психологія коучингу, Педагогічна практика у ЗВО, Навчальна професійно-розвивальна практика.

3. Мета і завдання освітнього компонента

Метою викладання освітнього компонента «Методика викладання психології у закладах вищої освіти» є надання здобувачам освіти систематизованих знань з методики викладання психології у ЗВО та формуванні навичок проведення основних видів навчальних занять.

1.2. Основними завданнями вивчення освітнього компонента «Методика викладання психології у закладах вищої освіти» є засвоєння знань про структуру, цілі та завдання предмета методики викладання психології у закладах вищої освіти; ознайомити здобувачів освіти з особливостями педагогічної діяльності у закладах вищої освіти; теоретично ознайомити здобувачів освіти з особливостями викладацької діяльності психолога; систематизація інформаційного масиву з методики викладання психології; означити відмінності викладання психології для здобувачів освіти різних спеціальностей; визначити активні методи педагогічного впливу з метою активізації уваги, мислення та пізнавальної активності здобувачів освіти; розкрити поняття «професійно важливі риси викладача психології»; практично застосувати теоретичні знання, пов'язані з викладацькою діяльністю.

4. Результати навчання (Компетентності):

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК5. Цінування та повага різноманітності мультикультурності. ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
Фахові компетентності (ФК)	СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики. СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології. СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

	<p>СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.</p> <p>СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.</p> <p>СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.</p> <p>СК10. Здатність самостійно розробляти проекти шляхом творчого застосування існуючих та генерування нових ідей.</p>
Програмні результати навчання (ПРН)	<p>ПРН1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.</p> <p>ПРН4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.</p> <p>ПРН5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.</p> <p>ПРН6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.</p> <p>ПРН8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.</p> <p>ПРН12. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.</p> <p>ПРН13. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності</p>

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади організації начального процесу на заняттях з психології у закладах вищої освіти						
Тема 1. Науковий апарат психології вищої школи як науки та навчальної дисципліни. Завдання сучасної вищої освіти з позиції компетентнісного підходу.	16,5	4	4	8	0,5	ОП, РМГ 3
Тема 2. Зміст психологічної освіти	20,5	6	6	8	0,5	ДС, ОП, РМГ 3
Тема 3. Загальні засади розробки методики викладання психології	17	4	4	8	1	ІРС ДС ОП, МКР 3
Тема 4. Цілі, зміст, форми та методи навчання дисциплін.	17	4	4	8	1	ІРС ДС ОП 3
Тема 5. Педагогічні технології у викладанні психології	21	6	6	8	1	ІНДЗ/ІРС ДС ОП 3
Разом за модулем 1	92	24	24	40	4	15
Змістовий модуль 2. Методичні засади викладання психології у закладах вищої освіти						
Тема 6. Методичні основи підготовки і проведення лекції з психології	17	4	4	8	1	ІНДЗ/ІРС ДС ОП 3
Тема 7. Методика підготовки і проведення семінару, практичного і лабораторного занять з психології	16,5	4	4	8	0,5	ОП, ДС, РМГ 2

Тема 8 Особливості організації та управління самостійною роботою студентів	16,5	4	4	8	0,5	ОП, ДС, РМГ 2
Тема 9 Методичні прийоми забезпечення контролю і оцінки навчальної діяльності студентів	16,5	4	4	8	0,5	ІРС ДС ОП, РМГ 2
Тема 10 Мотивація та активізація студентів у вивченні психології. Психологічні передумови успішності здобувачів освіти у навчально-професійній діяльності	16,5	4	4	8	0,5	ІРС ДС ОП, РМГ 2
Тема 11 Психологічний аналіз конфліктів у педагогічній взаємодії, шляхи їх запобігання та стратегії вирішення	18,5	4	6	8	0,5	ІРС ДС ОП, РМГ 2
Тема 12 Професійна компетентність викладача психології.	16,5	4	4	8	0,5	ІНДЗ/ІРС ДС ОП, МКР 2
Разом за модулем 2	118	28	30	56	4	15
Види підсумкових робіт	Бал					
Модульна контрольна робота	60					
ІНДЗ	10					
Професійно-орієнтоване завдання						
Всього годин/ Балів	210	52	54	96	8	100

Форма контролю*: ОП – опитування, ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувачів освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Під час самостійної роботи здобувач освіти опрацьовує теоретичний матеріал, виконує індивідуальні завдання, проводить науково-дослідну роботу тощо. Самостійна робота здобувачів освіти оцінюється під час поточного контролю, на підсумковому модульному контролі та підсумковому контролі.

Зміст самостійної роботи здобувачів освіти з освітнього компонента визначають силабус (програма) освітнього компонента, навчально-методичні матеріали, завдання та методичні вказівки викладача. При вивченні тем винесених на самостійне вивчення здобувач освіти повинен реферувати одну із запропонованих тем (Див. Методичні рекомендації до самостійної роботи).

Виконання завдань Самостійної роботи відбувається у межах підготовки практичних занять до кожної теми і передбачає написання реферату (обсягом 10-12 сторінок, структурованим за планом, з використанням наведеного списку літератури).

Реферат. Важливим засобом у засвоєнні знань є написання рефератів та виголошення реферативної доповіді. Тематика рефератів пропонується за визначеними темами практичних занять та СРС. Мета реферативної доповіді полягає у засвоєнні здобувачами освіти основних аспектів розкритої у реферативному дослідженні теми, формуванні запитань, проведенні дискусії.

Вимоги до реферату: обсяг – 10-12 аркушів формату А4; структура – вступ, основна частина, висновок, список використаних джерел.

У вступі розкривається актуальність теми, визначається мета, в основній частині містяться основні положення дослідження, що розкривають тему, у висновку викладаються основні положення та пропозиції автора, що впливають із розгляду теми. Реферативна доповідь та участь в її обговоренні можуть бути предметом окремого оцінювання викладачем або враховуватись ним при оцінці інших форм контролю.

Назва теми	Кількість годин
------------	-----------------

	ДФН	ЗФН
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади організації начального процесу на заняттях з психології у закладах вищої освіти		
Тема 1. Методика викладання психології як науково-практична дисципліна. Теоретико-методологічні засади викладання психології.	11	14
Тема 2. Загальна характеристика принципів дидактики і їхня реалізація в методиці викладання психології. Дидактичні стратегії управління процесом формування пізнавальної діяльності у курсі психології.	10	13
Тема 3. Методи та технології навчання психології. Сучасні методи активізації навчання.	11	12
Тема 4. Підготовка і проведення лекційних занять з психологічних дисциплін.	11	12
Тема 5. Семінарські практичні, й лабораторні заняття з психології.	11	12
Разом :	54	64
Змістовий модуль 2. Методичні засади викладання психології у закладах вищої освіти		
Тема 6. Методичні особливості викладання навчальних дисциплін з психології. Організація планування та розробка курсу з психології.	11	14
Тема 7. Дистанційні технології навчання. Організація самостійної роботи здобувачів освіти та проведення контролю в процесі навчання психології.	11	14
Тема 8 Психологічні аспекти роботи викладача зов, як організатора взаємодії в педагогічному процесі. Психологічний аналіз конфліктів у педагогічній взаємодії, шляхи їх запобігання та стратегії вирішення	11	13
Тема 9 Викладач вищої школи як суб'єкт інноваційної педагогічної діяльності. Компетентності, які охоплюють нові ролі (професії) в системі вищої освіти: коуч; ментор; тьютор; фасилітатор; едвайсер. Студент як суб'єкт навчання і здобувач вищої освіти.	11	12
Разом :	44	52
Всього	98	116

Тема 9

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади організації начального процесу на заняттях з психології у вищих навчальних закладах

Тема 1. Методика викладання психології як науково-практична дисципліна. Теоретико-методологічні засади викладання психології.

1. Викладання психології у XVIII–XIX ст. (Києво-Могилянська академія).
2. Викладання психології у XIX ст. (навчальні плани середніх навчальних закладів Західної Європи).
4. Викладання психології у XX ст. у середніх навчальних закладах Західної Європи.
5. Викладання психології у: 18-19 століттях; у 20-му столітті; на початку 21 століття.

Теми рефератів:

Теорії навчання:

1. розвивальне навчання (Л.С. Виготський),
2. поетапного формування розумових дій,
3. загального розвитку (Ш.О. Амонашвілі);
4. проблемного навчання;
5. використання комп'ютерних технологій (Л.М. Проколієнко);
6. ієрархічного проектування нових інформаційних технологій (Ю.І Машбиць, М.Л. Смульсон);
7. колективного способу навчання (В.К. Дяченко).
8. Теорія нейролінгвістичного програмування (Дж. Гріндер, Р. Бендлер).
9. Вальсфдорська школа Р. Штайнера.
10. Теорія "вільного класу" (США).

11. Способи управління навчанням: програмоване навчання, алгоритмізація, проблемне навчання, комп'ютерне навчання, навчальні заняття-діалоги тощо.
Методи навчання (інциденту, ділових ігор, сугестопедії).

Тема 2. Загальна характеристика принципів дидактики і їхня реалізація в методиці викладання психології. Дидактичні стратегії управління процесом формування пізнавальної діяльності у курсі психології.

1. Принципи навчання психології.
2. Вибір методів навчання, засоби та умови їх реалізації.

Теми рефератів:

1. Ретроспективний аналіз розвитку теорії методів навчання в вищому навчальному закладі.
2. Нетрадиційні методи навчання у вищому навчальному закладі.
3. Система принципів та методів проблемного навчання психології.
4. Принципи та методи модульного навчання психології.
5. Методи дистанційного навчання.
6. Система принципів навчання в дидактиці.
7. Бінарний характер процесу навчання.
8. Основні компоненти процесу навчання.
9. Структура діяльності викладача психології в навчальному процесі.
10. Структура діяльності здобувача освіти в навчальному процесі.
11. Дидактична специфіка діяльності викладача і здобувачів освіти в процесі навчання.
12. Гностичні основи процесу навчання.
13. Здобувач освіти як суб'єкт навчальної діяльності.
14. Методичні основи оптимізації процесу навчання.

Тема 3. Методи та технології навчання психології. Сучасні методи активізації навчання.

1. Методи активного навчання: плюси і мінуси.
2. Програмоване навчання, проблемне та інтерактивне – що краще?
3. Інноваційні технології навчання: інтерактивне навчання (проблемні лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозкові атаки, кейсметод, презентації, рольові ігри, ділові ігри); дистанційне навчання.
4. Адекватні ситуації для використання видів активного навчання: програмованого, проблемного, інтерактивного.

Теми рефератів:

1. Психологія активних методів навчання.
2. Методи програмованого навчання.
3. Методи проблемного навчання.
4. Методи інтерактивного навчання.
5. В яких навчальних ситуаціях доцільніше використовувати Методи програмованого навчання? проблемного навчання? інтерактивного навчання?
6. В чому суть методу „мозкового штурму”? до якого типу активних методів навчання його відносять?
7. Лінійні, розгалужені, адаптовані програми – яка з них має найбільше переваг?
8. В чому різниця між груповими та фронтальними видами інтерактивного навчання? в яких навчальних ситуаціях використовуються?
9. Знайти додатковий матеріал до теми „Активні методи навчання”, зокрема закордоном, які ще види самостійної роботи здобувачів освіти застосовують в Німеччині, Франції, Англії, США, Китаї та ін.
10. Розробити план (структуру, послідовність) практичного заняття з використанням активних методів навчання на довільну тему в межах галузі психології. Підготувати частину цього заняття для демонстрації у групі.

Тема 4. Підготовка і проведення лекційних занять з психологічних дисциплін.

3. Міжпредметні зв'язки на заняттях навчальних заняттях з психології.
4. Лекції.
5. Нові лекційні форми.

Теми рефератів:

1. Методичні аспекти підготовки до лекції.
2. Вибір назви теми та визначення мети лекції.
3. Підбір і структурування матеріалу лекції.
4. Складання плану і написання конспекту лекції.
5. Початок, завершення та організація матеріалу лекції.
6. Стил ь викладення, вибір рівня складності змісту і викладення матеріалу лекції.
7. Підбір питань до змісту лекції. Роль наведення прикладів.
8. Перевірка розуміння матеріалу здобувачами освіти.
9. Динаміка рівня уваги здобувачів освіти на лекції.
10. Конспектування матеріалу лекції здобувачами освіти.
11. Елементи риторики.
12. Структура доведення або аргументованого викладу навчального матеріалу.
13. Основні логічні помилки на заняттях.
14. Використання законів формальної логіки.
15. Психолого-педагогічний аналіз лекційного заняття.
16. Управління учбовою діяльністю здобувачів освіти на лекціях.

Тема 5. Семінарські практичні, й лабораторні заняття з психології.

1. Методи програмованого навчання.
2. Методи проблемного навчання.

Теми рефератів:

1. Управління учбовою діяльністю здобувачів освіти на лекціях.
2. Управління учбовою діяльністю здобувачів освіти на семінарських заняттях.
3. Психолого-дидактичний аналіз змісту і форм організації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти на аудиторних заняттях.
4. Управління учбовою діяльністю здобувачів освіти на семінарських заняттях.

Змістовий модуль 2. Методичні засади викладання психології у закладах вищої освіти

Тема 6. Методичні особливості викладання навчальних дисциплін з психології. Організація планування та розробка курсу з психології.

1. Місце методики викладання психології в системі наукового знання.
2. Місце методики викладання психології в системі психологічного знання.

Теми рефератів:

1. Використання спостереження у методиці викладання психології. Щоденникові спостереження. Інтроекція.
2. Особливості застосування експериментальних методів. Генетико-моделюючий експеримент. Діагностичні методи.
3. Методи обробки даних: кількісні та якісні. Інтерпретаційні методи: структурні та генетичні.
4. Анкета. Бесіда. Аналіз продуктів діяльності. Метод експертних оцінок.
5. Зв'язок методики викладання психології із загальною, віковою та педагогічною, диференційною, соціальною психологією, психологією праці, віковою фізіологією, педагогікою тощо.
6. Методика викладання психології і практика педагогічної діяльності.
Психолого-дидактичний аналіз змісту і форм організації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти на аудиторних заняттях.

Тема 7. Дистанційні технології навчання. Організація самостійної роботи здобувачів освіти та проведення контролю в процесі навчання психології.

1. Самостійна робота з навчальної дисципліни.
2. Процес викладання як допомога в самостійній роботі здобувачів освіти.
3. Контроль в основі навчально-виховного процесу в межах викладання психологічних дисциплін.
4. Проведення і фіксація результатів здійснення контролю за різними формами організації навчального процесу здобувачів освіти.

Теми рефератів:

1. Методика реалізації міжпредметних зв'язків в процесі виконання курсової роботи. Методичні основи роботи з підручником, науковою літературою, періодикою.

2. Вимоги до конструювання індивідуальних форм навчальної роботи здобувачів освіти.
3. Дистанційні технології навчання. Сутність та доцільність використання дистанційного навчання.
4. Принципи роботи системи дистанційного навчання. Характерні ознаки дистанційного навчання. Види технологій дистанційного навчання.
5. Типологія самостійної роботи здобувачів освіти в сучасній дидактиці.
6. Психолого-дидактичний аналіз змісту і форм організації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти в організації самостійної роботи.
7. Дидактико-методичні основи самоконтролю.
8. Контрольно-регулюючий компонент процесу навчання. Засоби здійснення контрольно-регулюючої діяльності викладачів в модульному навчанні.
9. Основні підходи до системи оцінки та контролю знань здобувачів освіти у Болонській Декларації.
10. Методичні основи розробки навчальних тестових завдань на основі реалізації принципу диференціації. Рейтингова система контролю.

Тема 8. Психологічні аспекти роботи викладача з во, як організатора взаємодії в педагогічному процесі. Психологічний аналіз конфліктів у педагогічній взаємодії, шляхи їх запобігання та стратегії вирішення

1. Специфіка організації процесу виховання у вищій школі
2. Принципи, методи і форми виховання у вищій школі
3. Виховна робота куратора академічної групи
4. Конфліктні ситуації та педагогічні конфлікти, причини їх виникнення
5. Особливості педагогічного конфлікту та умови його запобігання
6. Стратегії (моделі) вирішення педагогічних конфліктів
7. Навчання майбутніх педагогів управління конфліктними ситуаціями і вирішення педагогічних конфліктів

Теми рефератів:

1. Особливості педагогічного конфлікту, стадії його розвитку. Чим відрізняється педагогічний конфлікт від звичайного конфлікту у взаєминах.
2. Причини виникнення конфліктів у взаєминах «здобувач освіти - викладач» і «викладач - студентська академічна група». Чи бувають конфлікти, яких не можна вирішити?
3. Шляхи конструктивного подолання бар'єрів і вирішення конфліктів у педагогічній взаємодії «викладач - здобувач освіти».
4. Як готувати здобувачів освіти до вирішення конфліктів?
5. Чи є конфлікти, від яких не можна відмовлятися? Чи завжди в конфліктах є об'єкт зіткнення?
6. Позиція викладача в навчально-професійній взаємодії зі здобувачами освіти (розуміння, визнання і прийняття здобувача освіти).
7. Педагогічний конфлікт у взаєминах «здобувач освіти – викладач», його особливості, причини виникнення та моделі конструктивного розв'язання.
8. Педагогічний конфлікт у взаєминах «викладач – студентська академічна група», його особливості, причини виникнення та моделі конструктивного розв'язання.
9. Мета і зміст виховання студентської молоді.

Тема 9. Викладач вищої школи як суб'єкт інноваційної педагогічної діяльності. Компетентності, які охоплюють нові ролі (професії) в системі вищої освіти: коуч; ментор; тьютор; фасилітатор; едвайсер. Студент як суб'єкт навчання і здобувач вищої освіти.

1. Професійно-особистісний рівень викладача психології.
2. Вимоги до викладача психології: підготовка та професійна кваліфікація.
3. Професійна спрямованість особистості викладача. Види стилів та індивідуальний стиль діяльності викладача.
4. Підготовка викладача до навчального заняття. Система підготовчих дій.
5. Структура педагогічної діяльності викладача.

6. Нові педагогічні ролі науково-педагогічних працівників в системі вищої освіти. Зародження нових професій: - тренер; - коуч; - ментор; - тьютор; - фасилітатор; - едвайсер. Компетентності, які охоплюють нові ролі.
7. Нові виклики щодо підготовки фахівців перед ЗВО.
8. Психологічні аспекти роботи викладача з во, як організатора взаємодії в педагогічному процесі.
9. Студент як суб'єкт навчання і здобувач вищої освіти.

Теми рефератів:

1. Психологічні основи педагогічної оцінки, педагогічного такту, педагогічної етики. Знання предмету викладачем, інтелект, ораторські вміння,
2. Функції та ролі викладача психології. Психологічний супровід здобувачів освіти.
3. Психолого-педагогічні особливості становлення й розвитку психологічної компетентності викладача вищого навчального закладу.
4. Сучасна психолого-педагогічна модель викладача вищої школи та передумови її формування
5. Типологія особистості викладача ВНЗ. Шляхи реалізації професійних якостей викладача ВНЗ.
6. Професійно-педагогічне спілкування у вищій школі. Професійне вигорання та його профілактика.
7. Психологічні умови організації та ефективності професійного діалогу.
8. Розвиток професійної рефлексії майбутнього фахівця. Активне рефлексивне слухання та «Я-повідомлення» у комунікативній взаємодії.
9. Вплив «Я-концепції» викладача на його науково-педагогічну діяльність.
10. Соціально-психологічні чинники і психологічні механізми формування національної самосвідомості здобувачів освіти.

Завдання для ІНДЗ/ Професійно-орієнтоване завдання

Індивідуальні завдання виконуються самостійно із забезпеченням необхідних консультацій окремих питань з боку викладача.

Індивідуальна робота передбачає створення проєкту 2 типів складності.

Високий рівень складності – Професійно-орієнтоване завдання *(критерій оцінювання “відмінно”) – максимально 10 балів* *(обрати одне з 2 завдань)*

1. Розробка силябусу вибіркового курсу в галузі психології.

- 1) Сформулюйте назву спецкурсу (вона має вирізнятися актуальністю та оригінальністю).
- 2) Розробіть програму навчального курсу.
- 3) Врахуйте знання, отримані з курсу «Методика викладання психології у закладах вищої освіти» та методичні рекомендації до виконання Професійно-орієнтованого навчання, розробити Силябус вибіркового курсу.
- 4) Висновки за результатами роботи представте у формі презентації інструктивно-методичних матеріалів вибіркового курсу.
- 5) Дедлайн – до завершення вивчення навчальної дисципліни (або до іспиту).

2. Розробити робочу програму елективного курсу (за темою дослідження), узгодити її з ОПП відповідної спеціальності.

(критерій оцінювання “відмінно”) – максимально 9 балів
(обрати одне з 3 завдань)

1. Розробка силябусу навчального курсу «Психологія».

- 1). Зайти на сайт університету.
- 2). Обрати на будь якому факультеті навчальний план Середня освіта.
- 3). Проаналізувати посеместрову кількість годин на вивчення навчального курсу Психологія.
- 4). Використавши знання, отримані з курсу «Методика викладання психології у закладах вищої освіти» та методичні рекомендації до виконання Професійно-орієнтованого

навчання розробити Силабус навчальної дисципліни.

5). Дедлайн – до завершення вивчення навчальної дисципліни (або до іспиту).

2. Скласти план-сценарій проведення виховного заходу зі студентами з актуальної проблеми.
3. Розробити схематизований конспект міні-лекції та мультимедійну презентацію за однією із тем навчального курсу

Середній рівень складності

*(критерій оцінювання “добре”) – максимальна 8 балів
(обрати одне з 5 завдань)*

1. Навчальний проект, підготовлений здобувачами освіти самостійно, представляє собою матеріали для навчального курсу з дисциплін «Загальна психологія», «Історія психології», «Соціальна психологія», «Вікова психологія», «Психологія спілкування», «Психологія сім'ї», розроблені на основі отриманих у межах курсу знань та навичок.

Як індивідуальне завдання може бути використана одна із нижче запропонованих тем з навчальної дисципліни.

Індивідуальна робота передбачає: наявність матеріалів з обраної теми (на магнітних носіях):

- вступу;
  - ✓ мета: що дізнається здобувач освіти у межах теми;
  - ✓ завдання.
- переліку питань та літератури до теми;
  - ✓ основна (1-2 джерела);
  - ✓ додаткова (3-5 джерел);
  - ✓ ресурси Інтернет (1-3 джерела).
- Змісту питання:
  - ✓ у вигляді пакету слайдів;
  - ✓ словника з теми (дерево понять, визначення понять з посиланням на джерело);
  - ✓ огляду персоналій з теми (фото, біографічні дані, вклад у розробку питання);
- вправ для самостійного опрацювання матеріалу теми:
  - ✓ практичної роботи з проблеми (3 вправи);
  - ✓ від теорії до практики (2 вправи).
- професійно-орієнтовані інтерактивні завдання:
  - ✓ аналізу ситуацій;
  - ✓ аналізу власного досвіду;
  - ✓ практикуму (тест або вправа або приклад виконання);
  - ✓ теми для подальшого обговорення;
  - ✓ аналізу наукової статті (останні 2 роки видання / додати ксерокопію статті);
- підсумкового тесту з запропонованої теми (5 завдань).

Теми для ІНДЗ

1. Предмет і завдання методики викладання психології. Таксономія навчальних задач при вивченні психології.
2. Організація навчальних занять з психології у закладах вищої освіти. Організація та проведення лекційних, семінарських, практичних та лабораторних занять із психології.
3. Практичні методи навчання психології (лабораторні роботи, що моделюють психологічні експерименти; виконання психодіагностичних завдань; рішення психологічних завдань; вправи; групова дискусія; дидактичні й ділові ігри, що імітують досліджувані процеси).
4. Самостійна робота здобувачів освіти під час вивчення навчальної дисципліни «Психологія». Основні принципи перевірки та оцінювання знань з психології.
5. Використання наочності під час викладання навчальної дисципліни «Психологія».

- Особливості використання технічних засобів у процесі викладання психології.
6. Поняття контролю та його функції. Основні принципи перевірки та оцінювання знань з психології.
  7. Методи контролю і самоконтролю у вивченні психології. Критерії оцінки знань та умінь з психології. Використання тестування для перевірки знань з психології.
  8. Класифікація методів навчання та особливості їх застосування у процесі вивчення психології. Проблемне навчання та його ефективність у процесі викладання психології.
  9. Позааудиторна робота з психології у середніх та вищих навчальних закладах. Особливості підготовки рефератів, курсових та дипломних робіт з психології.
  10. Шляхи оптимізації процесу викладання психології. Контроль у навчальному процесі та педагогічні вимоги до нього.
  11. Функції та ролі викладача психології. Психологічний супровід здобувачів освіти.
  12. Особливості викладання психології у початковій, середній та старшій школі.
  13. Особливості факультативних занять з психології для різновікових груп.
  14. Психологія активних методів навчання (Методи програмованого навчання. Методи проблемного навчання. Методи інтерактивного навчання. Методи дистанційного навчання).
  15. Бінарний характер процесу навчання..
  16. Управління учбовою діяльністю здобувачів освіти на лекціях. Методи закріплення вивченого матеріалу. Розробка системи критеріїв оцінки знань та умінь.
  17. Типологія самостійної роботи здобувачів освіти в сучасній дидактиці. Вимоги до конструювання індивідуальних форм навчальної роботи здобувачів освіти.
  18. Сучасна психолого-педагогічна модель викладача вищої школи та передумови її формування в період навчання. Функції та ролі викладача психології. Психологічний супровід здобувачів освіти. Ставлення викладача до критики з боку здобувачів освіти, особистісні відносини з здобувачами освіти.
  19. Підготовка викладача до навчального заняття. Система підготовчих дій. Підготовка викладача до занять з психології за умов дистанційного навчання.
  20. Схема технології розробки навчального курсу з психології. Розробка робочої програми курсу.

2. Здійснити самодіагностику власних якостей як куратора та викладача вищої школи
3. Підібрати/Розробити інструментарій для проведення моніторингу якості академічних досягнень студентів
4. Підготувати тестові завдання для проведення експрес-контролю знань за однією з тем навчального курсу
5. Підготувати рецензію на 1 фахову статтю з проблеми інновацій в системі вищої освіти

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні навчального процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності та відповідальності учасників освітнього процесу.

Вивчення дисципліни передбачає постійну роботу здобувачів освіти на кожному занятті. Середовище під час проведення лекційних та практичних робіт є творчим, дружнім, відкритим для конструктивної критики та дискусії. Здобувачі освіти не повинні спізнюватися на заняття.

Перед початком заняття здобувачі освіти повинні вимкнути звук засобів зв'язку (мобільний телефон, смарт-годинник тощо).

Здобувачі освіти повинні здійснювати попередню підготовку до лекційних та практичних занять згідно з переліком рекомендованих джерел.

До початку курсу необхідно встановити на мобільні пристрої або ноутбуки застосунки Microsoft Office 365 (Teams, Forms, One Note) для роботи з доступними матеріалами курсу. Вхід для активації облікового запису відбувається через корпоративну пошту з доменом – @vnu.edu.ua. Корпоративна пошта з паролем видається методистом деканату факультету.

Оцінювання здобувачів освіти здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/07/Polozh_pro_otzin_%D0%A0%D0%B5%D0%B4_%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%9C%D0%95%D0%94.pdf).

В процесі вивчення курсу застосовується дві шкали оцінювання: багатобальна (100-бальна) шкала та 6- бальна шкала (від 0 до 5 балів, де кожен бал визначає рівень готовності до навчального заняття : 0 – здобувач освіти абсолютно не готовий до заняття, 5 – абсолютно готовий до заняття). Результати конвертуються із однієї шкали в іншу згідно із нижче наведеними правилами.

Оцінювання поточної успішності здобувачів освіти. Максимальна кількість балів за поточний контроль з освітнього компонента, де форма контролю екзамен, становить **40 балів**, де максимально 30 балів – **поточний контроль** і 10 балів – за виконання **ІНДЗ /Професійно-орієнтованого завдання**.

Після завершення навчального модуля (визначеної кількості практичних та лабораторних занять) проводиться підрахунок отриманих балів:

$$\text{Кількість балів за модуль (в межах 30)} = \frac{\text{сума отриманих поточних оцінок (від 0 до 5)}}{\text{кількість отриманих оцінок (в т.ч. - 0)}}$$

Переведення оцінок в бали проводиться згідно шкали конвертування.

“0” – 0	“2,1-2,2” – 6	“3,1” – 11	“3,6” – 16	“4,1” – 21	“4,6” – 26
“1” – 1	“2,3-2,5” – 7	“3,2” – 12	“3,7” – 17	“4,2” – 22	“4,7” – 27
“1,1–1,2” – 2	“2,6-2,7” – 8	“3,3” – 13	“3,8” – 18	“4,3” – 23	“4,8” – 28
“1,3–1,5” – 3	“2,8-2,9” – 9	“3,4” – 14	“3,9” – 19	“4,4” – 24	“4,9” – 29
“1,6–1,7” – 4	“3” – 10	“3,5” – 15	“4” – 20	“4,5” – 25	“5” – 30
“1,8–2” – 5					

Максимальна оцінка за індивідуальну роботу (*Професійно-орієнтоване завдання*) – 10 балів – ставиться за вчасне, якісне, добросовісне виконання, чіткість аргументації. При цьому здобувач освіти достатньо якісно повинен володіти своєю мовою, дикцією, контролювати і активізувати діяльність відповідної аудиторії.

Максимальна кількість балів ставиться за якість виконання індивідуальних та самостійних завдань теоретичного і практичного змісту та вміння їх представити.

Модульний контроль. Модульний контроль є формою підсумкового контролю.

Підсумковий модульний контроль здійснюється після завершення вивчення тем змістового модуля у формі виконання здобувачем освіти модульного контрольного завдання (контрольної роботи, тесту, колоквиуму тощо) та проводиться або під час навчального заняття (його частини), або поза розкладом згідно за окремим графіком. Форма проведення, кількість модульних контрольних робіт зазначаються в силабусі (програмі) освітнього компонента.

Підсумкова модульна оцінка з тих освітніх компонентів, де передбачено екзамен як форму контролю, визначається в балах як сума поточної та контрольної модульних оцінок. Модуль зараховується здобувачеві, якщо він успішно виконав всі види навчальної роботи, передбачені силабусом (програмою) освітнього компонента.

Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом (програмою) освітнього компонента, з метою підвищення підсумкової модульної оцінки не дозволяється. Заборгованість із модуля повинна бути ліквідована здобувачем у позааудиторний час до початку підсумкового контролю з наступного модуля. Кінцевий термін ліквідації заборгованості з модульного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

За результатами виконання завдань МКР загальна кількість балів не може перевищувати 60 балів.

Критерії оцінювання знань здобувачів освіти на практичних (семінарських) заняттях, ІНДЗ та модульного контролю

Бали			Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти
Практ. зан.	ІНДЗ	Мод. контр.	
5	10	30	Здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми, основні положення наукових джерел, логічно мислить і формує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, здатний аргументувати власні судження теоретичними і фактичними положеннями, підсумувати сказане висновками, ілюструє відповідь прикладами, вміє комплексно застосовувати знання з інших дисциплін та демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;
4	8-9	25-29	Здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал заняття, володіє основними аспектами з джерел, аргументовано викладає його; володіє практичними навичками, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при виконанні практичних навичок;
3	5-7	15-24	Здобувач в основному опанував теоретичними знаннями навчальної теми, орієнтується в рекомендованих джерелах, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у здобувача невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, припускається помилок при виконанні практичних навичок;
2	2-4	6-14	Здобувач демонструє низький рівень знань, здатний частково відтворити теоретичний матеріал відповідно до тексту підручника або лекції викладача, повторити за зразком певну операцію.
1	1	1-5	Здобувач може розрізнити об'єкт вивчення, фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, з допомогою викладача виконує елементарні завдання.
0	0	0	Здобувач відсутній на практичному занятті. Здобувач присутній, але абсолютно не підготовлений до заняття. Здобувач не опанував навчальний матеріал теми, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в джерелах, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Неформальна освіта. Здобувач освіти може отримати **додаткові бали**, або ж претендувати на зарахування максимальної кількості балів за одне практичне заняття при наявності *сертифікату* за пройдене навчання додаткової практичної підготовки (підвищення компетентності) з психології, де зміст сертифікату (проблематика навчального курсу) відповідає змісту дисципліни «Методика викладання психології у закладах вищої освіти», вказує на здобуті практичні вміння з технологій супроводу дітей в закладах освіти. А також за участь в науково-практичній конференції чи семінарі (круглому столі) при наявності програми участі, в якій зазначена форма участі здобувачів освіти: тема заявленої доповіді, або особиста включеність у практичні форми роботи. У разі наявності документа, що засвідчує навчання на сертифікованих курсах, онлайн-курсах, які дотичні до тем дисципліни, можливе зарахування певної кількості годин (за попереднім погодженням з викладачем), відповідно до Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

У разі наявності диплома молодшого спеціаліста (молодшого бакалавра, фахового молодшого бакалавра) можливе зарахування (перезарахування) певної кількості годин відповідно до Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

У разі переходу на дистанційну форму навчання викладання курсу відбувається в команді освітнього середовища Microsoft Office 365 відповідно до Положення про дистанційне навчання та додаткових розпоряджень ректорату.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувачу необхідно дотримуватися морально-етичних правил, дотримуватися навчальної етики, толерантно ставитися до всіх учасників процесу навчання, дотримуватися часових меж та лімітів навчального процесу: не пропускати аудиторних занять (у разі пропуску – причину підтвердити документально); не привласнювати чужу інтелектуальну працю; у разі цитування наукових праць, методичних розробок, результатів досліджень, таблиць та ін. необхідно вказувати посилання на першоджерело.

Викладач і здобувач освіти мають дотримуватись ст. 42 Закону України «Про освіту». Усі здобувачі освіти повинні ознайомитись із основними положеннями Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки та Ініціативою академічної доброчесності та якості освіти – Academic IQ.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Якщо з об'єктивних причин заняття пропущене, здобувач повністю відпрацьовує тему заняття, що включає всі види активності здобувача та всі види його оцінювання, передбачені цим силабусом. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми.

День та години відпрацювання визначаються графіком консультацій, який оприлюднюється.

У випадку невиконання та не відпрацювання лабораторних робіт здобувач освіти не допускається до підсумкового контролю та його підсумковий бал за поточний семестр не визначається.

Якщо здобувач освіти хоче покращити підсумковий бал за аудиторну роботу, пропонується підготовка та захист презентації на одну із запропонованих тем (на вибір), або написання тез.

Терміни проведення іспиту, а також терміни ліквідації академічної заборгованості визначаються розкладом екзаменаційної сесії. У разі не складання іспиту, здобувач освіти може перездати його двічі.

У відомості, індивідуальному навчальному плані (заліковій книжці) здобувача освіти записується підсумкова кількість балів за екзамен.

V. Підсумковий контроль

Комплексна оцінка знань проводиться викладачем за 100-бальною шкалою. **Іспит не є обов'язковим**, якщо здобувач освіти набрав протягом семестру за усі види роботи не менше 75 балів, за згодою здобувача освіти, вона може бути зарахована як підсумкова оцінка з ОК (навчальної дисципліни).

Якщо поточний бал 74 і менше – здобувач освіти складає іспит (згідно положення про навчальний процес ЗВО). Також, іспит складається в тому випадку, якщо здобувач освіти бажає підвищити рейтинг. У цьому випадку бали, набрані здобувачем за результатами модульних контрольних робіт анулюються.

На іспит виноситься 60 балів, а бали, набрані за результатами модульних контрольних робіт анулюються.

Екзаменаційна оцінка визначається в балах за результатами виконання екзаменаційних завдань, як правило, за шкалою від 0 до 60

Підсумкова семестрова оцінка у випадку складання іспиту визначається як сума поточної семестрової та екзаменаційної оцінок у балах. Зазначена оцінка заноситься до екзаменаційної відомості та індивідуального навчального плану (залікової книжки) здобувача освіти.

Повторне складання екзаменів, заліків допускається не більше як два рази з кожного освітнього компонента (дисципліни): один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Іспит проводиться у вигляді відповідей здобувача освіти на три питання з переліку запропонованих.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Предмет і основні поняття психології вищої школи.
2. Система категорій психології вищої школи
3. Поняття освітньої соціалізації у психології вищої школи
4. Психолого-педагогічні основи організації вищої освіти на засадах компетентнісного підходу
5. Методи дослідження психології вищої школи
6. Моделі освіти.
7. Загальна характеристика змісту освіти психологів.
8. Характеристика документів, що визначають зміст освіти. Освітньо-професійна програма (ОПП) підготовки спеціалістів. Освітньо-професійна характеристика (ОПХ) фахівця. Структурно-логічна схема підготовки. Стандарт вищої освіти України. Навчальний план, його структура і порядок реалізації. Графік навчального процесу.
9. Поняття методики викладання психології
10. Методологічні засади розробки методики викладання психології
11. Поняття педагогічної технології
12. Технологія проблемного навчання
13. Технологія модульного навчання
14. Технології ігрового навчання
15. Інформаційні технології навчання
16. Технологія знаково-контекстного навчання
17. Технологія особистісно-орієнтованого навчання
18. Технологія дистанційного навчання. Положення про дистанційне навчання у ВНУ імені Лесі Українки. Організація освітнього процесу в умовах дистанційного навчання.
19. Методологічний принцип детермінізму. Особливості його реалізації при викладанні психологічних знань.
20. Методологічний принцип розвитку психіки в діяльності. Мета його реалізації при поясненні психологічних закономірностей.
21. Методологічний принцип єдності свідомості та діяльності, його значення в інтерпретації психологічних фактів.
22. Методологічний принцип дії зовнішнього через внутрішнє у психічному житті людини. Його значення в поясненні психічних явищ.
23. Значення наочності на заняттях з психології. Поясніть, з якою метою її використовують.
24. Вимоги до підбору і методики використання наочності на заняттях з психології.
25. Переваги методу аналізу проблемних ситуацій перед іншими методами активізації розумової діяльності.
26. Необхідність контролю за якістю засвоєння психологічного матеріалу.
27. Типові помилки у знаннях здобувачів освіти. Виявлення поверхового характеру психологічних знань.
28. Необхідність мотивації оцінки, що виставляється здобувачу освіти за знання. Критерії оцінювання знань з психології.
29. Оптимальна послідовність етапів роботи в підготовці лекції. Поясніть, чому недоцільно починати роботу над лекцією зі складання її плану. Умови, від яких залежить вибір методу подання навчального матеріалу.
30. Студент як суб'єкт навчання і здобувач вищої освіти
31. Специфіка організації процесу виховання у вищій школі. Виховна робота куратора академічної групи
32. Принципи, методи і форми виховання у вищій школі

33. Основні моменти, на яких слід акцентувати увагу під час пояснення теми “Особистість”.
34. Принципово важливі моменти, на яких необхідно зупинитись, пояснюючи тему “Діяльність”.
35. Питання, на яких необхідно акцентувати увагу, пояснюючи тему “Колектив”.
36. Питання, на яких необхідно акцентувати увагу, пояснюючи тему “Спілкування”.
37. Принципово важливі моменти, які необхідно виокремити, пояснюючи тему “Увага”.
38. Модель актуалізації знань і прийомів активізації мислення при поясненні теми “Відчуття”.
39. Модель актуалізації знань і прийомів активізації мислення при поясненні теми “Сприймання”.
40. Модель актуалізації знань і прийомів активізації мислення при поясненні теми “Мислення”.
41. Модель актуалізації знань і активізації мислення при поясненні теми “Уява”.
42. Модель актуалізації знань і активізації мислення при поясненні теми “Пам’ять”.
43. Модель актуалізації знань і прийомів активізації мислення при вивченні теми “Почуття”.
44. 36. Модель актуалізації знань і прийомів активізації мислення при вивченні теми “Воля”.
45. Модель актуалізації знань і активізації мислення при поясненні теми психологічних дисциплін.
46. Модель переходу до вивчення нового розділу курсу “Індивідуально-психологічні властивості особистості”.
47. Модель актуалізації знань і прийомів активізації мислення при вивченні теми “Темперамент”.
48. Модель актуалізації знань і прийомів активізації мислення при вивченні теми “Здібності”.
49. Модель актуалізації знань і прийомів активізації мислення при вивченні теми “Характер”.
50. Завдання викладання психології у вищому навчальному закладі.
51. Освітні програми, навчальні дисципліни і цілі навчання.
52. Принцип розвитку психіки в діяльності, його сутність і значення в поясненні психічних явищ.
53. Принцип єдності свідомості й діяльності та його роль у поясненні детермінант розвитку свідомості.
54. Словесна наочність, її види і методика використання на заняттях з психології.
55. Предметна наочність, її види і методика використання на заняттях з психології.
56. Принцип активності у навчанні, необхідність активізації пізнавальної діяльності при засвоєнні психологічних знань.
57. Форми опитування і методика його проведення.
58. Альтернативно-тестовий контроль знань з психології, його можливості й процедура проведення.
59. Організація самостійної роботи здобувачів освіти. Форми контролю, рівні засвоєння психологічних знань і критерії їх оцінювання.
60. Мотивація оцінки, її дидактична функція.
61. Методичні аспекти підготовки до лекції з психології.
62. Методичні аспекти підготовки до семінарського заняття.
63. Методичні аспекти підготовки до практичного заняття.
64. Методичні аспекти підготовки до лабораторного заняття.
65. Види лекції та їх характерні особливості.
66. Типи занять та їх специфіка.
67. Індивідуальна та групова консультація, особливості її проведення.
68. Екскурсія, рольова та ділова гра.

69. Інноваційні технології навчання: інтерактивне навчання (проблемні лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозкові атаки, кейс-метод, презентації, рольові ігри, ділові ігри); дистанційне навчання..
70. Самостійна робота здобувачів освіти.
71. Дистанційні технології навчання.
72. Методи і системи навчання.
73. Мета, напрями розвитку і завдання української освіти.
74. Поняття мотиву та мотивації студентів у вищій школі
75. Класифікація мотивів учіння
76. Активізація студентів під час вивчення психології.
77. Психологічні передумови і показники успішності/неуспішності здобувачів освіти у навчально-професійній діяльності.
78. Причини неуспішності здобувачів освіти і шляхи їх усунення.
79. Науково-методичний зміст педагогічної діяльності викладача психології.
80. Складові психолого-педагогічного та духовного змісту педагогічної діяльності викладача психології.
81. Форми навчання і види навчальних занять з психології.
82. Конфліктні ситуації та педагогічні конфлікти, причини їх виникнення
83. Особливості педагогічного конфлікту та умови його запобігання
84. Стратегії (моделі) вирішення педагогічних конфліктів
85. Навчання майбутніх педагогів управління конфліктними ситуаціями і вирішення педагогічних конфліктів
86. Вплив «Я-концепції» викладача на його науково-педагогічну діяльність.
87. Навчання майбутніх педагогів управління конфліктними ситуаціями і вирішення педагогічних конфліктів
88. Особистісні властивості, педагогічні здібності, культурно-психологічна компетентність і педагогічна майстерність викладача психології.
89. Арсенал стилів педагогічного спілкування і види педагогічного впливу викладача психології.
90. Студент як суб'єкт навчання і здобувач вищої освіти. Поєднання процесів навчання, виховання й освіти у викладанні психології.

VI. Шкала оцінювання

Критерії семестрового оцінювання знань здобувачів освіти

<u>Оцінка в балах</u>	<u>Лінгвістична оцінка</u>	<u>Оцінка за шкалою ECTS</u>	
		<u>оцінка</u>	<u>Пояснення</u>
90 – 100	Відмінно («зараховано»)	A	„Відмінне виконання” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
82 – 89	Дуже добре («зараховано»)	B	„Вище середнього рівня” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані , якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального , робота з двома - трьома незначними помилками.

75 – 81	Добре («зараховано»)	C	„Загалом хороша робота” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані , якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками, або з однією – двома значними помилками.
67 –74	Задовільно («зараховано»)	D	„Непогано” – теоретичний зміст курсу освоєний не повністю , але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань, містять помилки , робота з трьома значними помилками.
60 – 66	Достатньо («зараховано»)	E	„Виконання відповідає мінімальним критеріям” – теоретичний зміст курсу освоєний частково , деякі практичні навички роботи не сформовані , частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані , або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального , робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки.
1–59	Незадовільно («не зараховано»)	Fx	„Необхідне перескладання” – теоретичний зміст курсу освоєний частково , необхідні практичні навички роботи не сформовані , більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано , або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є іспит

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Закон України «Про вищу освіту». – [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://osvita.ua/legislation/law/2235/>

Пояснювальна записка до складання силабусу освітнього компонента (сформовано на основі рекомендацій Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти)

Схвалено Вченою радою Волинського національного університету імені Лесі Українки
Протокол №8 від 28 червня 2022 р.

Нормативні документи ВНУ імені Лесі Українки. Режим доступу :

<https://ed.vnu.edu.ua/71-2/нормативні-документи-вну-імені-леси-у>

Інструменти для викладачів <https://www.facebook.com/tools4teach>

Методичне забезпечення

Методика викладання психології у закладах вищої освіти: методичні рекомендації до курсу лекцій для здобувачів освіти спеціальності 053 «Психологія» ОР «Магістр» / укладач Іванашко О.Є. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2022. - 53с. (2,2 др.а.)

Методика викладання психології у закладах вищої освіти: методичні рекомендації до практичних занять для здобувачів освіти спеціальності 053 «Психологія» ОР «Магістр» / укладач Іванашко О.Є. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2022. 64 с. (2,7 др.а.)

Методика викладання психології у закладах вищої освіти: методичні рекомендації до самостійної роботи та індивідуальних науково-дослідних завдань для здобувачів освіти спеціальності 053 «Психологія» ОР «Магістр» / укладач Іванашко О.Є. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2022. 42 с. (1,8 др.а.)

1.Основна

1. Власова О.І. Методика викладання психології: підручник. Київ : Геопринт, 2011. 340 с.
2. Булгакова Н. Б., Рахманов В.О. Методика викладання у вищій школі: [навч. посібник]. Київ : НАУ, 2012. 204 с.
3. Джеджула О.М. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник / О.М. Джеджула. Вінниця: ВНАУ, 2021. 208 с. Режим доступу: <http://repository.vsau.org/getfile.php/27268.pdf>
4. Дроздова І.П. Методика викладання, педагогіка та психологія вищої освіти: навчальний посібник. Харків: ХНАМГ, 2008. 142 с.
5. . Дистанційне навчання: психологічні засади : [монографія] / [М.Л. Смульсон, Ю.І. Машбиць, М.І. Жалдак та ін.]; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т психології ім. Г.С. Костюка ; за ред. М. Л. Смульсон. Київ : 2012. 240 с.
6. Жуков С. М. Самойлов В.В. Викладання психологічних дисциплін у сучасних навчальних закладах: навч. посіб. Артемівськ : ДонУЕП, 2015. 435 с.
7. Козаков В.А., Дзвінчук Д.А. Психолого-педагогічна підготовка фахівців у непедагогічних університетах: Монографія. Київ : ЗАТ «НІЧЛАВА», 2003. 140 с.
8. Ковальчук В.І. Інноваційні підходи до організації навчального процесу. Київ : Шкільний світ, 2011. С. 17-22.
9. Крысько В. Т. Психология и педагогика в схемах и таблицах. Харьков : Харвест, 1999. С. 375.
10. Луначек В.Е. Компетентнісний підхід як методологія професійної підготовки у вищій школі. Публічне управління: теорія та практика. 2013. Вип. 1. С. 155-162. [Електронний ресурс].Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pubupr_2013_1_27
11. Методика викладання психології у вищій школі : [навч. посіб.] / Ю.Ю. Бойко-Бузиль, С.Л. Горбенко та ін. Київ : Атіка, 2012. 272 с. Режим пошуку : <https://lib.iitta.gov.ua/705840/1/Методика%20викладання%20психології%20у%20вищій%20школі.pdf>
12. Нагаев В.М. Методика викладання у вищій школі. [Електронний ресурс]. Доступ до посібника: http://dspace.knau.kharkov.ua/jspui/bitstream/123456789/1078/1/Методика_ВВІІІ_2007.ПДФ_РДФ
13. Перспективні освітні технології: науково-методичний посібник / За ред. Т.С. Сазоненко. Київ: Гопак, 2000. 560 с.
14. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: навчальний посібник для магістрів і аспірантів. Київ : ТОВ" Філ-студія", 2006. С.6-12.

15. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. П61 Психологія вищої школи: Підручник. - 3-тє вид., випр. і доп. Київ : Каравела, 2011. 36 с. Режим доступу : https://library.udpu.edu.ua/library_files/438437.pdf
16. Резван О. О. Методика викладання у вищій школі. Харків, ХНАДУ: «Міськдрук», 2012. 152 с.
17. Романовський О. Г., Резнік С. М. Методика викладання психології : навчально-методичний посібник. Харків : ФОП Панов А.М., 2019. С. 5-6. 51 с. Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/185669298.pdf>
18. Слєпкань З. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі. Київ : НПУ, 2005. 239 с.
19. Юрченко В.І., Подоляк Л.Г., Психологія вищої школи: практикум. Навчальний посібник для ВНЗ. К.: Каравела, 2008. С.10-14.

2.Додаткова

20. Булах І.Є. Мруга М.Р. Створюємо якісний тест : [навч. посібник]. Київ : Майстер-клас, 2006. 160 с.
21. Двіжона О.В., Руснак І.С. Методика викладання психології: Навчальний посібник. Чернівці: Рута, 2006. 231 с.
22. Дем'яненко Н. М. Система тьюторства: актуалізація ретродосвіду Великої Британії 36. наук. праць Полтавського держ. пед. ун-ту імені В. Г. Короленка. Полтава, 2006. Вип. № 6 (57). С. 72–75. (Серія «Педагогічні науки»).
23. Жуков С. М., Самойлов В. В. Викладання психологічних дисциплін у сучасних навчальних закладах : навч. посіб. Артемівськ : ДонУЕП, 2015. 435 с.
24. Карандашев В.Н. Методика преподавания психологи : [Учебное пособие]. СПб.: Питер, 2008. 250 с.
25. Козаков В. А. Самостоятельная работа студентов и её информационно-методическое обеспечение. Київ : Вища шк., 1990. 248 с.
26. Носенко Е. Л., Чернишенко С. В. Методологічні аспекти забезпечення запам'ятовування інформації при розробці дистанційних навчальних курсів. Дн-ськ, 2003. 147 с.
27. Самаріна С. Нові технології навчання. Київ : Вища школа, 2004. 267 с.
28. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи : [навч. Посіб]. Київ : «Академвидав», 2006. 352 с.
29. Буряк В. Керування самостійною роботою студентів. Вища школа. 2001. № 4-5.
30. Головка Л.Л. Активізація самостійної роботи студента під час лекційних занять. Освіта і управління. 2002. № 1.
31. Євтух М.Б. Нові технології навчання. Київ : МАУП, 2003. 374с.
32. Заика Е.В. Психологические вопросы организации самостоятельной работы в вузе. Практическая психология и социальная работа. 2002. № 6.
33. Зязюн І. Сучасний викладач технічного вузу: особливості педагогічної дії. Шлях освіти. 1998. № 2.
34. Максименко С.Д. Загальна психологія. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 272 с.
35. Методика викладання психології у вищій школі : [навч. посіб.] / Ю. Ю. Бойко-Бузиль, С. Л. Горбенко та ін. Київ : Атіка, 2012. 272 с.
36. Положення про організацію навчального процесу на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у Волинському національному університеті імені Лесі Українки. Режим доступу : https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/28Polozhennya_pro_org_anizatsiyu_navch._pr_otsesu_u_VNU_ped.pdf
37. Подоляк О. С. Сторітелінг в освіті. К. : Перше вересня, 2020. 152 с
38. Методичні рекомендації з курсу «Методика викладання психології» для студентів напряму підготовки 6.030102 Психологія / Укладачі Гавриловська К.П., Фальковська Л.М. Житомир, 2016. 63 с

39. Наказ МОН №588 від 27.06.2008 р. щодо видання навчальної літератури /http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/274.ukr.html/.
40. Основи педагогіки и психології вищої школи в Україні / під ред. В. М. Галузинський, М.Б. Євтух. Київ : ІНТЕЛ, 1995. 168 с.
41. Осухова Н.Г. Становление творческой индивидуальности педагога. Педагогіка. 1992. № 3-4. С. 53-57.
42. Пастушенко Н. М., Пастушенко Р. Я. Діагностування навченості. Гуманітарні дисципліни. Львів, 2000. 126 с.
43. Педагогічні технології / О.С. Падалка, А.С. Нісімчук, І.О.Смолюк, О.Т. Шпак. Київ : «Укр. енциклопедія», 1995. 253с.
44. Підбуцька Н. В. Куратор у навчально-виховному процесі ВНЗ. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. 2011. №27. С. 450-454.
45. Психологія : [підручник для педвузів] / За ред. Г.С.Костюка. Київ : Вища школа, 1968. 576 с.
46. Ребуха Л.З., Ященко Е.М., Левандовська І.З. Безперервна педагогічна освіта викладачів закладів вищої освіти: кластерний підхід. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: зб. наук. праць. Запоріжжя: КПУ, 2021. Вип. 74. Т.3. С. 86–91. URL : http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2021/74/part_3/74-3.pdf
47. Самошкіна Л. М. Вікова психологія : [навчальний наочний посібник з мультимедійним курсом] / Під ред. Чл.-кор. АПН України, професора Е. Л. Носенко. Дніпропетровськ : Вид-во ДНУ, 2006. 248 с.
48. Самошкіна Л. М. Психологічні особливості розробки on-line курсу «Психодіагностика». Матеріали Міжнародної науково-методичної конференції «Методологічні засади дистанційного навчання» 17 листопада 2005р., Дніпропетровськ: ДНУ, 2005.
49. Самошкіна Л. М., Шафоростов І. М. Шляхи інтеграції матеріалів дистанційного курсу «Вікова психологія» в структуру індивідуального досвіду студентів. Тези доповідей науково-практичної конференції «Нові технології навчання: психологічні проблеми / За ред. С. Д. Максименка, М. Л. Смульсон. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2007. С. 34-37.
50. Шевчук С.П., Скороходов В.А., Шевчук О.С. Інтерактивні технології підготовки менеджерів : [навч. посібник]. Київ : Професіонал, 2009. 232 с.
51. Юцявичене П. Теория и практика модульного обучения : [монографія]. Каунас : Швиеса, 1989. 272 с.
52. Association for Psychological Science /<http://psychologicalscience.org/>.
53. Psychological Exercises for Insight & Self-Awareness Groups /<http://www.wilderdom.com/games/PsychologicalExercises.html/>.
54. SQ4R Reading Method /http://www.wvup.edu/academics/learning_center/sq4r_reading_method.htm/.
55. Landrum, R. E. (2020). The nature of student-focused regional psychology conferences: Characteristics and continuing changes. In Woody, W. D. & Miller, R. L. (Eds.). Administration of a Student Friendly Psychology Conference: Challenges and Opportunities. (pp. 13-16). Retrieved from the Society for the Teaching of Psychology web site: <http://teachpsych.org/ebooks/studentfc>
56. Metod case-study (2018). Method. manual. Compiled by Swan N.K., 51 p.
57. Sharples, M., de Roock , R., Ferguson, R., Gaved, M., Herodotou, C., Koh, E., KukulskaHulme, A., Looi, C-K, McAndrew, P., Rienties, B., Weller, M., Wong, L. H. (2017). Innovating Pedagogy 2016: Open University Innovation Report 5. Milton Keynes: The Open University.
58. Scherschel, H. (Ed.). (2021). Teaching Tips: A Compendium of Conference Presentations on Teaching, 2019-20.

59. Williamson, A. L., & Willard, J. (2021). Perceptions of online learning: What students really think. In H. Scherschel (Ed.) Teaching Tips: A Compendium of Conference Presentations on Teaching, 2019-2020. (pp. 42-47).
60. Woody, W. D. & Miller, R. L. (Eds.). (2020). Administration of a Student Friendly Psychology Conference: Challenges and Opportunities. Retrieved from the Society for the Teaching of Psychology web site: <http://teachpsych.org/ebooks/studentfc>

Електронні інформаційні ресурси

1. Teaching Clinical Psychology: In-Class Exercises /<http://www-usr.rider.edu/~suler/inclassex.html/>.
2. http://megalib.com.ua/book/130_Psihologichna_slyjba.html MegaLib.com.ua. Все для студентів
3. <https://imzo.gov.ua/tag/psyholohichna-sluzhba/> Інститут модернізації змісту освіти.
4. <https://imzo.gov.ua/psyholohichnyj-suprovid-ta-sotsialno-pedahohichna-robota/normatyvnopravova-baza/> Нормативно-правова база діяльності психологічної служби. Інститут модернізації змісту освіти.
5. <https://mon.gov.ua> Міністерство освіти і науки України: Головна сторінка
6. www.psylib.kiev.ua – психологічна бібліотека Київського фонду сприяння розвитку психологічної культури
7. http://catalog.library.tnpu.edu.ua:8080/library/TopicDescription?topic_id=96188
Довідкові видання з психології (енциклопедії, словники, довідники)
8. <http://chitalka.info> – студентська електронна бібліотека
9. <http://uk.wikipedia.org> – Вікіпедія: вільна електронна енциклопедія (українська)
10. www.ukrbook.net – сайт Книжкової палати України
11. www.lib.com.ua - електронна бібліотека
12. www.nbu.gov.ua – Національна бібліотека України ім. Вернадського
13. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/053-Psykholohiya-bakalavr.28.07-1.pdf> - Стандарт вищої освіти України із галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 «Психологія» Перший (бакалаврський) рівень.
14. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/04/25/053-psykholohiya-mag.pdf> - Стандарт вищої освіти України із галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 «Психологія» Другий (магістерський) рівень.

Документи та положення

1. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> 21. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-p>
2. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті. URL : <http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/3438/1/natsionalna%20doktryna.pdf>
4. Національний класифікатор України. Класифікатор професій ДК 003: 2010. Затверджено та надано чинності Наказом Держспоживстандарту України 28.07.2010 № 327. URL : <http://www.dk003.com/?code=1475.2>
5. Концепція розвитку освіти України на період 2015–2025 років. URL : <http://education-ua.org/ua/draft-regulations/319-proekt-kontseptsiya-rozvitku-osviti-ukrajini-naperiod-2015-2025-rokiv>
6. Нормативні документи ВНУ імені Лесі Українки. Режим доступу : <https://ed.vnu.edu.ua/71-2/нормативні-документи-вну-імені-леси-у>
7. Положення про організацію навчального процесу на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у Волинському національному університеті імені Лесі

Українки. Режим доступу : https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/28Polozhennya_pro_org_anizatsiyu_navch._pr_otsesu_u_VNU_red.pdf